

Bestandhouding, b.v. vernieuwing van het dak, enz. zou dit systeem aanbeveling verdienen.

De inmening van Gedepl. Staten in de ont-
slag-kwestie bij het bijzonderonderwijs wordt
onaanmerkelijk genoemd. Vernietiging van de
handhaving van het ontslag van gelijk staan
met vernietiging van het ontslag. Klachten
over de wijze waarop de Commissie van Beroep
ten deze hun plicht doen, zijn nog nimmer ge-
hoord. Door de verscherpte bepalingen van de wachtgeldre-
geling (en door het voorstel, dat de Schoolraad doet), zal in
elk geval kras genoeg tegen eventuele misbruiken kunnen
opgetreden worden.

Aangedrongen wordt op uitvoering der wettelijke bepalingen
ten aanzien van het Buitengewoon Onderwijs, dat
thans in zeer moeilijke financiële omstandigheden verkeert.
Nu de Regering het getal bijzondere Kweekscholen
wenscht te beperken, wordt nogmaals dringend gevraagd,
dat er verband zal gelegd worden tusschen Kweekscholen
en groepen van scholen (Scholenbonden). Alleen op
deze wijze kan de opleiding geregulariseerd worden. Een
zoo belangrijk onderwerp dient echter in de wet zelve
vastgelegd te worden.

Terecht maakt het rapport er bezwaar tegen, dat als voor-
waarde voor subsidieering van Kweekscholen gesteld zal
worden, dat het aantal geslaagden voor onderwijzers (en
in vijf achtereenvolgende jaren in totaal ten minste 75 zal be-
dragen. Wij hebben het aantal geslaagden van onze Christelijke
Kweekscholen voor de laatste vijf jaren (1917-1921) eens
nagaan (de cijfers over 1922 zijn nog niet bekend). Het bleek
ons, dat dit bedraagt:

Nijmegen 50; Zetten 56; Doetinchem 46; Amsterdam (Vene-
na) 76; 's Gravenhage 99; Groningen 89; Rotterdam (v.
Wijlen) 95; Rotterdam (Stemmering) 88; Amsterdam (Ver-
sluis) 74; Leenwarden 71; Leiden 58; Gorinchem 48; Middel-
burg 65; Zwolle 33; Dokkum 57; Dordrecht 39; Utrecht 83;
Haarlem (in drie jaren) 19; Sneek (in één jaar) 10.

Naar den maatstaf, door het wetsontwerp voorgesteld, zouden
dus alleen de Christelijke Kweekscholen van Amsterdam
(Venema), Den Haag, Groningen, Rotterdam (v. Wijlen en Ste-
mering) en Utrecht voor subsidie in aanmerking komen en
zouden die van Nijmegen (Klokkenberg), Zetten, Doetinchem
(Gros van Prinstererweekschool), Amsterdam (Versluis), Leen-
warden, Leiden, Gorinchem, Middelburg, Zwolle, Dokkum, Dord-
recht, Haarlem en Sneek opgeheven moeten worden!

In de overgangsbepalingen van het wetsontwerp wordt
voorgesteld, dat, waar de schoollokalen te klein
zijn om de grootste klassen te bergen, de Kroon toestemming
kan verlenen tot het hebben van een grooter aantal onder-
wijzers dan overzins de wet toelaat. Van deze bepaling
zullen de openbare scholen (met haar kleine lokalen vooral
in de steden) ruimschoots kunnen profiteren. De bijzondere
scholen, die niet zulke kleine klassen en lokalen hebben,
leggen hier weer het loodje. De achterstelling wordt hier
voor goed vastgelegd! Maar nog erger wordt de ongelijke
behandeling, als beide, openbare en bijzondere school, kleine
lokalen hebben. De meerdere onderwijzers, die de openbare
school moet hebben, worden betaald uit de Gemeentekas.
En als het Schoolbestuur door de kleine lokalen tot ver-
meer onderwijzers moet aanstellen, ... mag het die zelf
betalen. Terecht acht het rapport dit in strijd
met de Grondwet, die financiële gelijkstel-
ling bevestigt.

Op enkele punten hoop ik nader terug te komen.
K. D.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Christelijk Tehuis voor Blinden.

De christelijke barmhartigheid heeft velelei ar-
beid ondernomen. Wij hebben slechts te wijzen
op de zorg voor zieken en zwakken, doofstommen
en achterlijken, idioten en krankzinnigen. Onbe-
grijpelijkwijze werden de blinden langen tijd ver-
waarloosd; slechts een enkele werkverschaffing ge-
tuigde van het meeleven met het lot der blind-
den. Voor enkele jaren verrees de christelijke blind-
denschool te Zeist, maar nog steeds wachten de
volwassen blinden op een Christelijk Tehuis. Kin-
deren hebben hun ouders; als dat ouderlijk huis
ontvalt zijn velen er vaak droevig aan toe. Geen
wonder, dat vele ouders zelve reikhalzend uitzien
naar een Tehuis voor volwassen blinden.

Voor eenigen tijd is een comité gevormd, met
Ds Sikkels als voorzitter, dat zich de oprichting
van zulk een Tehuis ten doel stelt en door middel
van circulaire jaarlijksche bijdragen tracht te win-
nen. Bovendien werd te Amsterdam het initiatief
genomen tot het organiseren van een bazar, die
D.V. 8-10 November zal worden gehouden en
waarvoor gaarne goederen worden ingewacht uit
het geheele land bij Mevrouw Wielenga, 2e Const.
Huygenstraat 46, A'dam.

PERS-SCHOUW.

Het feit, dat er nog een andere antithese is
dan de intellectuele, wordt geïllustreerd door een
jammerklacht, weergegeven in „Het Handels-
blad”. Het opschrift: „Kinderzelfmoorden”, zou
ook kunnen luiden: „Onwetendheid en onmacht
in de opvoeding”.

Vooraf in het slot ligt een gerechtvaardigd sar-
kasmie.

Kinderzelfmoorden.

In de „Vorwärts” schrijft zuster Lydia Ruch-
land over kinderkelfmoorden — waarover in de
laatste tientallen jaren in Duitsland en Oosten-
rijk al vaker geschreven is, o.m. in een bij Berg-
mann uitgegeven brochure over Schölerselbstmorde.
Uit een statistiek neemt ze over, dat van 1904-
1920 alleen in Baden 43 kinderen de hand aan
zichzelf sloegen, waaronder 38 jongens.

De leeftijd der kinderen varieerde van 10-
14 jaren. Onder die kinderen waren zes buiten
den echt geboren. In 23 gevallen hingen de kinderen
zich op, 10 verdrinkten zich, vijf lieten zich door
den trein overrijden, vier schoten zich dood en één
sprong van een hoogte. In de meeste gevallen
was vrees voor straf de oorzaak, in vijf gevallen
„a slecht schoolrapport. De schrijfster vestigt de aan-

dacht op de omstandigheid, dat het getal jongens
dat der meisjes zoo ver overtreft en wijdt dit
aan de heftige conflicten, die de „vlegelaren”
veroorzaken in het geestelijk leven der jongens.
Ze voegt hieraan toe: „Men kan gerust zeggen, dat
de schoone, heilige naam „Moeder” voor deze
kinderen, die vrijwillig uit dit leven beeenigen,
is geweest, en dat deze kinderen den weg tot het
moederhart niet hebben kunnen vinden. Een jam-
merlijk martelaarschap maken deze jonge, niet be-
grepen kinderen, die tot zelfmoord vervallen, door.”

In de zielen van die kinderen komt eerst
verlangen op, dat niet bevredigd, in weemoed
overgaat, dan langzaam verwordt tot zwaarmoedig-
heid en zich verliest in donkere verten, tot op
een dag het heimwee zoo hevig wordt, dat ze
aan alles wanhopen, geen uitweg meer zien en
er een eind aan maken. Voor hen was geen
moederliefde, geen begrepen worden te vinden.
Ze moesten een of ander onrecht dulden, dat
hun ziel vergiftigde, juist in den tijd, dat die
een crisis doormaakte, en waarin ze rondzochten
en lastten, zonder te vinden.

„Zeker, niet ieder onbegrepen kind komt tot
zelfmoord, maar zij die het niet doen, wenden
zich af van haar, die hun het leven gaf en
zoeken troost bij een kind van het andere ge-
slacht, veel te vroeg, en in een tijd waarin er
nog zoovele geheimenissen zijn, die alleen door
de moederlijke hoogerheid mogen worden ontslui-
erd. Waar het vertrouwen ontbreekt, daar begint
de bevreemding. Waar blijft het begrip: huisgezin?”

De schrijfster vraagt of er niet vele moeders
zijn die in dezen tekort schieten en of het voor
moeders misschien gemakkelijker is, zich in te
voelen in het leven van vreemden, dan in het
gemoedsleven der eigen kinderen.

Hieraan is een en ander toe te voegen. Kinder-
zelfmoorden komen in ons land gelukkig niet of zeer
sporadisch voor. Ook in andere landen, Duitsch-
land en Oostenrijk niet meegerkend, zijn ze gelukkig
hoogst zeldzaam, voor zoover ons bekend is. Er
moeten dus in de Deutsche landen invloeden zijn,
die tot kindersuicide leiden en die in andere lan-
den afwezig zijn. Want het is niet aannemelijk,
dat de Deutsche moeder in begrip van de kinder-
ziel, in toegankelijkheid van gemoed achter zou
staan bij de moeders in andere landen. Zou niet
strenge discipline van Pruisisch systeem vaak de
schuld zijn? Na oorlogomstandigheden kunnen niet
van invloed zijn, want lang vóór den oorlog be-
stonden in de Deutsche landen gruwelijke statis-
tiek met de beweegredenen erbij van kinder-
zelfmoorden. Een enkele maal schijnt het te zijn
voorgekomen, dat kinderen den dood zochten, om-
dat ze hun ouders in deze tijden van duarte en
ontbering zorg wilden besparen. Voor den oorlog
vonden we in tal van gevallen aangegeven: vrees
voor straf wegens een slecht rapport, of wegens
niet-verhoogd zijn, en in verschillende gevallen
gekrenkt oergevoel, hetzij wegens niet verhoogd zijn,
hetzij wegens berispingen in huis of in school.

De Badensche statistiek geeft ook aan: vrees
voor straf. We willen daarop hier niet verder
ingaan, maar nog eens de woorden van de schrij-
ster herhalen: dat er zoovele onbegrepen kinderen
zijn doordat zoovele moeders geen inzicht in het
kinderlijk gemoedsleven hebben.

Daar is geen overdrijving bij: menig meisje meent
maar dat het voldoende is te trouwen, om later
haar kinderen te begripen en behoorlijk op te
voeden. Menschen, die een kanarie koo-
pen, verschaffen zich meestal wel lec-
tuur over de behandeling van het vog-
geltje en zelden treft men iemand,
die een hond heeft aan, die niet een
handboek over de opvoeding en de
dressuur van den hond heeft. Maar
voor de opvoeding van kinderen is het lezen,
het volgen van cursussen niet noodig. Dat
schijnt men lemmen te meenen. Of het
botheid van geest of egoïsme is, waardoor zoovele
moeders niet doordringen kunnen in het zieleleven
van haar kinderen, is niet te zeggen. Maar het
feit bestaat en in erger mate, dan men wel denkt.

..

Een verschrikkelijk pessimistisch oordeel over de
kerk gaf de deken van Bristol op het Engelsche
Kerkecongres.

In zijn oordeel is zeker iets van een rechtvaar-
dig „oordeel”.

Maar zijn leuze: „Persoonlijkheden, geen instel-
lingen”, teekent wel het gemis aan inzicht in het
beginsel der kerk.

„De Telegraaf” meldt:

In de zittingen van Woensdag van het Engel-
sche kerkecongres, sprak de deken van Bristol over
de ideale kerk. Hij sprak daarbij als zijn oordeel
uit, dat instellingen als kerken hun recht van
bestaan nog niet bewezen hadden. Men had tegen-
woordig wantrouwen in instellingen en stelde zijn
hoop op persoonlijkheden en slechts wanneer zij
voor de persoonlijkheid opkomt, zal de kerk de
redder van dezen tijd kunnen worden. De mensch
is de hoofzaak, niet het geloof; de mensch is
menschelijk genoeg om goddelijk te zijn.

De deken ging zoover te verklaren, dat de gods-
dienst niet moet bestaan ter wille van den gods-
dienst zelf, maar ter wille van het leven, en dat
niets ter ere van God kon zijn, dat niet strekte
ten bate van den mensch.

Ten slotte is er nog iets noodig, dat als plaats-
vervanger kan dienen van het kerkgaan, iets na-
tuurlijks, dat bij kan dragen tot ontwikkeling van
het goede in den mensch.

..

Ds Schilder prijst terecht Rome insooverre het
zich soepeltjes weet aan te sluiten bij de volks-
taal.

Uit „De Open Poort”, de Gereformeerde Kerk-
bode van Brussel, nemen wij de volgende staaltjes
van populaire kinder-vertel-trant over.

Wij zien in dit „monster” tevens, hoe schan-
dalig en gevaarlijk Rome zijn schitterend talent
misbruikt.

De redacteur D. Schrijft in genoemde Kerkbode
onder het opschrift: „Het nut der kindersamen-
komsten”:

Er bestaat hier een blaadje, een „weekblaadje”
voor de Katholieke Vlaamsche jeugd, tijdschrift
van den Eucharistischen Kruistocht”. Stellig is dit
blaadje door priesters geredigeerd, het wordt door
een klooster uitgegeven, het is kerkelijk goedgekeurd
en het is, de naam zegt het ons, bestemd voor
kinderen van geloovige ouders, want het is het
tijdschrift, van een „eucharistischen kruistocht”, een
orgaan dus van een soort kinderbond ter ver-
eering van de H. Hostie. Kinderen, die zich waar-
schijnlijk verbinden tot een geregeld, plechtig ge-
bruik van, wat wij zouden noemen, het H. Avond-
maal.

Een in een nummer voorkomend gebed, lui-
dende: „Allerzuiverste Jozef, maak van alle kruis-
tochtterjes engelen van zuiverheid” doet voldoende
zien, dat dit blaadje niet in ongelovige, maar
alleen in ernstige, vroom-katholieke gezinnen komt.

Sta mij toe een paar stukjes uit dit tijdschrift
over te nemen:

In de kerk hing een draad van een spinneweb
van den mond van het Kindje Jezus tot aan het
oor van den H. Jozef.

Buiten gekomen zei Tonio: „Huni hebt gij dat
gezien in de kerk? Het Kindje Jezus telefoneerde
naar den H. Jozef!”

Voor ons, protestanten, klinkt dit onaangenaam.
Wij verkoopen geen grappen over Jezus, zelfs over
Jozef niet.

Voor een Roomsche zijn de Kerk — het ge-
bouw — en de beelden heilig en gewij. Op deze
wijze zijn deze priester-redacteurs bezig den eerbied
voor deze dingen te ontnemen bij de kinderen. Wie
weet, of men levens niet bezig is het eerste draadje
los te knippen uit den band die hen aan hun
kerk bindt.

Een ander stuk uit hetzelfde blad is van ernstiger
aard. We nemen het geheel over:

Waarom St Jozef zijn groote macht
te danken heeft.

Er was eens een man, die volstrekt niet deugde.
Ontelbare misdaden had hij op zijn geweten.

Nochtans was hij godsdienstig opgevoed. Hij her-
innerde zich nog vaak, hoe zijn moeder hem vertelde
van den lieven Heiland en van Sint Jozef...

Sint Jozef, ja, die gestorven was in de armen
van Jezus en Maria, en daarom den patroon was
van een zaligen dood. Zijn moeder had hem
steeds aangespoord tot dien Heilige te bidden om
eens in den hemel te komen. Hij kende nog het
schieetgebed, dat ze hem geleerd had: „H. Jozef,
vriend van het Goddelijk Hart, bid voor ons!”

Dat was het eenigste ook, dat hij onthouden
had. Al zijn plichten had hij sinds lang verwaar-
loosd. Maar iederen avond, voor hij zich te slapen
legde, bad hij: H. Jozef, vriend van het God-
delijk Hart, b. v. o. Voor het overige leefde
hij er maar op los.

Hij was een dief, een brandstichter, een moorde-
naar. Ten slotte kwam hij in de gevangenis terecht
en werd ter dood veroordeeld....

Reeds berond hij zich op het schavot. De beul
deed hem den strop om den hals. Toen, in dat
alles beslissend oogenblik, zag hij voor zich heel
zijn leven van zonde en ellende. Het joeg hem
schrik aan. Hoezeer rouwde 'hem den goeden
God zoo vergamd te hebben! Hij herinnerde zich
ook den Patroon van een zaligen dood: „H. Jozef,
vriend van het Goddelijk Hart, bid voor mij.”

Een oogenblik later bengelde zijn lichaam aan den
strop en zijn ziel stond voor de Hemelpoort.

Klop... klop... klop....

Sint Petrus deed de deur open, maar nauwelijks
had hij het gelaat van den boosdoener gezien, of
hij riep uit: „Nee, neen, voor u is hier geen
plaats!”

Met een wou hij de deur weer dicht maken,
maar de gewezen moordenaar zette er zijn voet
tusschen. „Och, Sint Petrus, laat me er in! Ik
beroep mij op Sint Jozef!”

Just ging Sint Jozef daar voorbij. Toen hij zijn
naam hoorde, vroeg hij aan Sint Pieter, wie daar
over hem sprak.

„Och, zei Petrus, een dief en moordenaar, die in
den hemel wil. Maar daar kan natuurlijk niets
van komen.”

Sint Jozef trad een schrede nader en toen hij
gezien had, wie aan de deur stond, zei hij: „'tis
goed, laat hem maar binnen, ik ken hem...”

„Maar, Heilige Jozef... zulk een booswicht!”
„Ja,” hernam Sint Jozef, „maar hij heeft mijn
voorspraak ingeroepen!”

De H. Petrus durfde echter de verantwoording
niet op zich nemen... Hij ging tot Jezus. De
Zaligmaker kwam met hem terug naar de Hemel-
poort. „Wat heeft deze gedaan?” vroeg de Eeuwige
Rechter. En Sint Petrus somde op al zijn zonden
en misdaden.

„Als 't zoo is,” zei de Goddelijke Meester, „neen,
dan mag hij niet binnen...”

Nu trad Jozef nader: „Zal deze dan vergeefs
op mij betrouwd hebben?”

Jezus zag zijn Voedstervader aan met spijtigen
blik. „Waarijk, het is onmogelijk voor zulken den
Hemel open te stellen.”

„Dus,” zei Sint Jozef, „is het met mijn macht
gedaan. Maar als mijn dienaar niet in den hemel

Lezers van
die met zoo
blad ontva
FAMILIE
ter plant

PREEK

prima kwalt
met omalag
verkiezing m

Früs p

fr. per

E. P. F. GER

N. V. REFOI
Dir.:
Hoerestraat

Dames-en
naa